

zoo duidelijk en
deling van den
teur niet meer
zoals ze zijn,

voert aanstonds
geving, en daar-
ven en een lite-

anning van het
r te geven, van
nhouder. Snelle
termaal oplevert,
g vastlegt, en
n woorden, zijn
de reportage-
Auteur bestaat
meest bondige
te wijze tot ex-
l in haar veel-
der reportage-
wereld het dui-
haar beste stof.
nie Donker het
opgenomen".

ir is dus niet
eau, maar een
met de wapens
aan met kijken
zijn intuïtie en
n zoekt niet de
thuis door den
is een zwerver,
drie wapenen
egevens en zet
vandaag zit hij
rijfers en statis-
ekt hij door de
te praten. Hij
atie, die 'smor-
t in een volks-
aanzit aan een
rant; die, naar
snel-voortjakk-
enden achteraf-
ners en labora-
steden en berg-
is, snel zich

dene van deze
grond gekomen,
rk in het cen-
plaatst, omdat
ijsterend-levend
rinner b.v. aan
reporter" (een
ische regering
steerd), wiens
van dezen tijd
t Nederlandsch
s, (die is om-
Georges Philip-
ver de benau-
n Europa, rap-
De wandelende
verscheen; aan
ele jaren tijds
f (zijn laatste
ngt den lezer
e „gangsters”);
rijver van het
to's", dat een
Amerikaansche
het tempo van
die de repor-

zelfstandig ten
iding. Anders
de meisjes in
heel verschil-
den Bosch.
zbschoppelijk
oor de meis-
niet ondienstig
in een afzon-
l.
is: de Room-
t de Gerefor-
sidee in zee",
we het vol-
derhalve goed
ler Roomsche
elen over:
n 12—17 jaar.
sigen jeugd-
mannen ouder
len Bond van
te vergelijken.
n 12—17 jaar
jaar.
neerde Jeugd-
sjes.
J. E. KOK.

tage-kunst verrijkt met het boek, dat in het Neder-
landsch den titel „Levensbeelden" draagt, aan Lin-
coln Steffens, John Reed, Dos Passos,
die allen internationale beroemdheden zijn onder
de auteurs der reportage.

Onder ons zijn jongeren als Albert Kuyle,
Albert Helman, A. den Doollaard zulke
reportage-kunstenaars. De laatste gaf met zijn „Van
Camera, Ski en Propeller" en het verleden jaar
verschenen „De Wilden van Europa" goede bij-
dragen tot het soort, al zijn ze ook lang niet zoo
fel-bewogen, zoo mateloos-gejaagd, zoo tot in alle
poriën van het leven doordringend als de boeken
van Hauser en Kisch en Ehrenburg.

In modern licht zijn deze reportage-geschriften
ongetwijfeld kunstwerken. Want het fel-recele, het
tot-op-het-skelet-doorbrandende, het chirurgisch-
opleggen van het leven dat de kunstidee der
nieuwe zakelijkheid in de literatuur inhoudt, ken-
merkt ze boven en voor alles, en in de nuchter-
heid van feiten en cijfers gloeit toch de beweg-
heid, die voorwaarde is voor kunst. In het helle
licht der alles-grijpende reportage nemen de dingen
grote vormen aan en worden levensbeelden,
waarvan elke zenuw trilt en iedere verborgenheid
bloot komt.

Een van de „werelden", die voor de moderne
reporters een bijzondere aantrekkingskracht heb-
ben, is die van het Sowjet-Rusland. Het geheim-
zinnige, onzekere, nieuw-soortige van wat daar
onder revolutionnaire auspiciën gebeurt, lokt ze
tot een onderzoekingsstocht en het avontuurlijke,
veelszins gevaarlijke en sensationele, dat aan zoo'n
tocht onvermijdelijk vast zit, oefent een blijkbaar
onweerstaanbare bekoring. De een na den ander
probeerden ze Rusland binnen te dringen en velen
gelukt het, zeker wel met medeweten van de Sow-
jet-autoriteiten, die met hun toestemming een evi-
dente bedoeling hebben.

De betrouwbaarheid van wat aldus aan de ge-
interesseerde wereld wordt meegedeeld valt voor-
alsnog niet te controleeren. Terecht wordt ze ern-
stig betwijfeld. Wat aan berichtgeving aan de ach-
terdochtige waakzaamheid der autoriteiten ontsnapt
geeft, in den regel tenminste, een heel ander beeld.
Maar er zijn onder de vele reportage-boeken over
Rusland toch wel enkele, die den indruk maken
van objectieve waarnemings-reflexen. Ik zeg op-
zettelijk: den indruk maken, want de werkelijk-
objectieve mededeeling omtrent Russisch leven en
Russische toestanden ligt zoozeer buiten de con-
structie-lijn van het communisme, dat ze eigenlijk
een onmogelijkheid te achten is. De waarneming
van het ongunstige kan toegelaten zijn, om de ver-
melding van het gunstige te geloofwaardiger te
maken.

Tot deze soort behoort het boek, dat aanleiding
is tot het schrijven van dit artikel: „De
Roode hand dreigt" van H. R. Knicker-
bocker.¹⁾

Deze Knickerbocker is de Berlijnsche correspon-
dent van de New-York Evening Post, een Ameri-
kaan van nationaliteit, die na een langdurig ver-
blijf vroeger in Rusland, dat hem taal en zeden,
toestanden en feiten had leeren kennen, opnieuw
een reis maakte door het land, nu de Sowjet-Unie,
en in het bijzonder de ontwikkeling van het Vijf-
jaren-plan naging. Klaarblijkelijk had hij als Ame-
rikaan zekere voorrechten — de techniek van het
Vijf-jaren-plan staat vrijwel geheel onder leiding
van Amerikaansche ingenieurs — zoodat hij de
belangrijkste punten bezoeken mocht en met eenige
vrijheid zich kon bewegen. En het is natuurlijk
mogelijk, dat hij van wat ongunstig was bij zijn
waarnemingen de eerste letter op papier zette,
toen hij weer veilig over de Russische grens was.
Hoe het zij, de mededeeling, die hier in den karak-
teristieke vorm der moderne reportage wordt ge-
daan, maakt den indruk van objectieve waarne-
mingsreflex. De lof, die op schier iedere blad-
zijde gezongen wordt van de voortreffelijke Ame-
rikaansche ingenieurs nemen we daarbij op den
koop toe.

In een voorwoord schetst de schrijver het Vijf-
jaren-plan als „de aanmatigendste poging, ooit ge-
daan om principiële vooropgestelde economische
regels in toepassing te brengen", want „het is
een poging om voor vijf jaren vooruit den levens-
loop te regelen van heel een natie van 150.000.000
zielen". En dan gaat hij, in een gansche serie korte
hoofdstukjes, verslag doen, van wat hij van de
praktijk van dat Vijf-jaren-plan zag. Naar den stijl
der reportage bestaat zijn boek uit feiten en cijfers,
cijfers van vele nullen, die productieve-omvang,
beaalde resultaten, gerecruteerde arbeidskrachten,
financiële bemoeiingen enz. enz. illustreeren. Ze
spreken duidelijk genoeg en demonstreeren de ge-
weldige expansie van de economische politiek die
door de Sowjets wordt gevoerd. (Maar ze zijn een
paar jaar oud en daarom waarschijnlijk op het
oogenblik niet meer representatief, zoodat men ze
meer als illustratie van het reportage-beeld, dan
als feitelijke opgaven moet beschouwen). Deze
cijfers, met wat er aan feiten rondom staat in de
vermelding van exploraties en ontginningen, van

fabelachtig snellen opbouw van groot-industrie
daar, waar voor enkele jaren oerwoud of steppe
lagen, vormen de eene zijde van het beeld. De
gegevens daartoe zijn verkregen met de boven-
genoemde middelen der reportage-kunst: heel wat
kilometers heeft de auteur ervoor moeten afleg-
gen in allerlei soort van vehikels en tal van ver-
moeiende expedities hebben ze hem gekost.

Maar nu is er ook een andere kant.

Naast de vele „opnamen" van het geweldige
werk der economische expansie, dat in enkele
jaren tijds Rusland van het meest achterlijke tot
het meest produceerende land van Europa maken
wil, staan nu de indrukken, die de Schrijver op-
deed omtrent het lot en leven van de menschen.
Die vormen in ieder opzicht het tegenbeeld. Duurte
en schaarschte maken de toestanden onder de be-
volking, met name in de steden, ellendig. Schoei-
sel en kleeding zijn er niet, het eten is slecht, zelfs
in de restaurants, en kost het vijf- of tienvoudige
van wat het waard is; de publieke vervoer-
middelen verkeerden in de meest ongelukkige conditie;
de persoonlijke vrijheid is een fictie: men wordt
tot arbeid voor de gemeenschap gedwongen en
staat bij het geringste onder de dadelijke verden-
king van politiek misdadiger, voor wien geen recht
mogelijk is; een mislukking of tegenslag, die het
werk in zijn voortgang stoort, kost den betrokkene
het leven. Wel zijn de loonen hoog, maar er is
niets te krijgen, zoodat de arbeiders met hun
geld gebrek lijden aan het noodigste en in het
vrije bedrijf is er voor niemand een enigszins be-
hoorlijk bestaan te vinden. Cynisch zegt de Schrij-
ver, die telkens en overal deze toestanden vond,
dat de Sowjet-Unie zich groot hongert!

En het schrijnende is, dat alles wat direct of
indirect in onmiddellijken staatsdienst staat, in
omgekeerde situatie verkeert. De roode soldaten,
die met straffen pas door de steden marcheerden,
zijn warm gekleed en van voortreffelijk schoeisel
voorzien, de leidende functionarissen hebben aan
niets gebrek. Weelderig zelfs is het leven van de
hoogere ambtenaren, die aan den opbouw van het
Vijf-jaren-plan werken. Voor hen en hun arbeid,
die rechtstreeks op het groote doel der productie-
vermeerdering zich richt, wordt uitnemend gezorgd.
Als de Schrijver hun gast was, in hun deffige wo-
ningen of in de voor hen bestemde restaurants,
genoot hij van exquize gerechten en fijne wijnen;
en in de afgelegenheid der verre nederzettingen
vond hij een behoorlijk comfort.

De mededeeling van deze feiten, die telkens tus-
schen de vele-nul-getallen wordt gedaan, zet het ge-
heele Sowjet-systeem in een schel licht. De tegen-
stelling tusschen de prestaties en de constructies
van het Vijf-jaren-plan en de groote sociale ellende
van het volk is treffend. Ze geeft een welsprekend
getuigenis van wat er overblijft van de leuzen en
theorieën van het communisme als het aankomt
op de praktijk. Het stukloon b.v., dat als een der
beul-systemen van het kapitalisme wordt geschol-
den in de niet-communistische landen, is „de rug-
gegraat van de arbeidspolitiek der Sowjet-reege-
ring"; Rusland is het eenige land van de zeer
vele, die Knickerbocker doortrok, waar de arbeiders
als koolies moeten werken en waar een strenge
rantsoeneering van voedingsmiddelen bestaat; bij
de absolute anarchie, die het communisme elders
predikt, is „onvoorwaardelijke onderdanigheid aan
een wil" in Rusland het parool; de afstand tus-
schen de leiders en het volk (men zie b.v. de in-
teressante bladzijden over Stalin) is grooter, dan hij
ooit was in den meest monarchistischen staat en de
despotie drukt zwaarder dan onder ieder imperia-
listisch regime het geval was, enz.

Dit alles en veel meer, dat in dit boek beschreven
staat, wekt een indruk van objectiviteit en maakt
het leerzaam en belangwekkend. Het doet aan de
huidige wereld, die van Communistische actie vol
is, zien, hoe de roode hand dreigt, want „alleen
idealisten kunnen hun oogen sluiten voor het voort-
durend agressieve karakter van het Russisch Com-
munisme". Typisch voorbeeld tegelijk van repor-
tage-kunst, is het een modern phenomenon, dat zeker
onze aandacht verdient. Ik herhaal echter, dat het
in z'n origineel een paar jaar oud is (blijkens zijn
inhoud) en dus waarschijnlijk niet representatief
is voor den toestand van het oogenblik. C. T.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„Polytechnisatie."

Zoo zal ik het opschrift maar vertalen, dat ik
vond boven een artikel in „The Educational Sup-
plement of the Times" van 25 Febr. 1933. Daarin
wordt betoogd, dat alle opvoeding in Sovjet-Rus-
land niets anders is dan een middel tot een
doel, of, beter gezegd, tot het doel. Sovjet-op-
voeding bedoelt niet kennis aan te brengen, maar
wil een bepaalde geestesgesteldheid kweeken, een
levensbeschouwing; het is van hooge beteekenis,
dat het woord, in Rusland voor opvoeding gebruikt,
zoo veel beteekent als verlichting. De opvoeding in
de Sovjet-republiek heeft een veel wijder doel en
omvat een veel uitgebreider rij van handelingen

dan de staatsopvoeding bedoelt in Engeland of in
eenig ander kapitalistisch land, daar het niet alleen
omvat het onderwijs aan kinderen en jongelui,
maar ook het werk van schouwburgen, museums en
tentoonstellingen, drukwerk, uitgeverij, bioscoop,
draadloze telegrafie. De Lagere school met haar
„Zeven-jaren-plan" (van 8—15 jaar) is het cen-
trum en de basis van het geheele plan. Daar vin-
den we ontwikkeld de theorie en de praktijk van
„polytechnisatie". Daaronder moet worden verstaan
een wijze van opvoeding, die in de eerste plaats
den jongen en het meisje op school op de hoogte
wil brengen met de algemeene vorderingen van
nijverheid en landbouw in een zich ontwikkelende
socialistische maatschappij, en die hen van kindsbeen
af vertrouwd maakt met de gereedschappen en de
instrumenten van een bepaalde tak van bestaan.

De opvoeding in Sovjet-Rusland is kosteloos en
verplicht. Zij begint op de leeftijd van drie jaar
met een voor-school van vijf jaar (van 3—8 jaar).
Daarna komt de Lagere school van zeven jaar, een
periode van regelmatig onderwijs, waarin de geest
van de Russische kinderen niet alleen wordt onder-
wezen in allerlei kundigheden, maar ook opzettelijk
georiënteerd, gevormd en van een vaste overtuiging
voorzien in staatkundige zin. Een bekend Sovjet-op-
voedkundige zegt: „Het voornaamste doel van de
Lagere school is het inwijden van de jeugd in de
proletarische levensbeschouwing". Op de leeftijd
van 15 jaar gaat de jongen zoowel als het meisje
onmiddellijk aan het werk of naar een middelbare
inrichting voor technische studie of naar een hooge
technische inrichting, die overeenkomt met
onze universiteit.

De periode van de voorschool omvat kinderver-
zorging en bewaarschool-werk, ofschoon het wel
teeknend is, dat de jongste orders aangeven, dat
de handelingen voor deze kleuterscholen voortaan
stof moeten bevatten, die technologische begrippen
kan aanbrengen en inprenten.

Elke Lagere school staat in contact met een
nabijgelegen industriële inrichting, een fabriek of
een gemeenschappelijke boerderij. Deze inrichting
is meteen verantwoordelijk voor het technologisch
werk in de school en voor de inprenting van de
Sovjet-levensbeschouwing; zij heeft ook een aan-
deel in het bestuur. De werkers nemen ook deel
aan de onderwijzing. De kinderen leeren uit de
eerste hand het gebruik en de behandeling van
de werktuigen, het geheele voortbrengings-proces;
zij worden op de hoogte gebracht met de geschie-
denis van het bedrijf en van de soort van industrie
en met zijn plaats in het geheele Sovjet-plan.

Het is niet de bedoeling productief werk door
de scholen te laten verrichten (men heeft het hier
en daar wel gedaan, maar dit was te wijten aan
een misverstand van de gedachte). Ook wil men
niet zoozeer training voor een bepaald beroep. Of-
schoon natuurlijk de kennis van de industriële
werkzaamheden van het hoogste belang is, moet
toch de geestesgesteldheid, die bij de leerlingen
gekweekt wordt, als de eigenlijke bedoeling wor-
den beschouwd. „Polytechnisatie" bedoelt een natie
te kweeken van socialistisch denkende technische
specialiteiten.

Dat zal het Rusland zijn, waarmee onze kinde-
ren te doen krijgen. Het zal heel wat geduchter
zijn, dan het Rusland van onze dagen. Het laatste
is een volk, bezielt met de geest van het platte-
land, opgejaagd uit het moeras of overgeërde lui-
heid en onwetendheid en het wordt gedwongen
te lijden de weeten van een nieuwe geboorte tot
geestkracht, verlichting en industriële inspanning;
het wordt geleid, georganiseerd en geadmistreerd
door mannen en vrouwen, die belemmerd worden
door de nadeelen van hun eigen vorming, door een
chaos van misverstand, vooroordeel, overlevering,
bijgeloof en corruptie, door hun eigen en
anderer fouten.

Het zal duidelijk zijn, dat de kinderen van het
heden niet weinig lijden door wat er nu gebeurt.
Ruslands leidslieden koesteren de hoop, dat het
nu komende geslacht de vruchten zal plukken van
wat door het tegenwoordige geslacht wordt geleden.

Vol belangstelling, ook vol ontzetting, vol klim-
mende vrees zien we de ontwikkeling van de
gebeurtenissen ginds aan. Men is begonnen met
de roep om vrijheid en het wordt duidelijk, dat
alle vrijheid wordt geknecht. De strijd, die in naam
van de toekomst wordt gestreden ook tegen alles
wat aan de dienst van God herinnert, doet ons
op grond van de Schrift zeggen: „Zij zullen geen
dageraad hebben".

Gr.

G. MEIMA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De voorgestelde liturgie der Geref. Kerken in
Nederland en die der Kerken van Ned. oorsprong
in Noord Amerika.

II.

Op de volgende synodale vergadering (1924)
werd het voorstel gedaan om de commissie ad hoc
te discontinueeren, o.a. op grond dat vooral sedert
de besluiten der Synode van Utrecht, (door ons

¹⁾ Uitg. van A. W. Sijthoff's Uitg. Mij. N.V., Leiden;
vert. van W. A. Kramers.